

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 611/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného AS Legal s.r.o., advokátska kancelária, Hlučínska 1/11, Bratislava, IČO 36 857 688, proti postupu a uzneseniu Úradu inšpekčnej služby ČVS: UIS-576/OISZ-2020 z 23. februára 2022 a postupu a uzneseniu Krajskej prokuratúry v Nitre č. k. 3 Kv 35/20/4400-25 zo 16. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 7 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv zaručených čl. 2, 3 a 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Úradu inšpekčnej služby (ďalej len „vyšetrovateľ“) a postupom a uznesením Krajskej prokuratúry v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Súčasne žiada priznať primerané finančné zadostučinenie a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Na základe trestného oznámenia sťažovateľa začal vyšetrovateľ 2. novembra 2020 podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku trestné stíhanie pre zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. d) Trestného zákona, ktorého sa mali dopustiť príslušníci Policajného zboru (ďalej len „policajti“) služobne zaradení na Obvodnom oddelení Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Nových Zámkoch (ďalej len „obvodné oddelenie“) na tom skutkovom základe, že 26. septembra 2020

v Nových Zámkoch za okolností uvedených v napadnutom uznesení vyšetrovateľa zastavili na služobnom motorovom vozidle pri sťažovateľovi, proti ktorému po slovnej výmene, počas ktorej bol vyzvaný na predloženie občianskeho preukazu, použili fyzické násilie, naložili ho do služobného motorového vozidla a predviedli na obvodné oddelenie s cieľom zistenia totožnosti, pričom fyzického násillia sa na sťažovateľovi dopúšťali aj počas cesty na obvodné oddelenie (za situácie, keď sťažovateľ mal občiansky preukaz pri sebe a zasahujúcim príslušníkom ho ukazoval) a na obvodnom oddelení, čím mu spôsobili presne nezistené zranenia s predpokladanou dobou liečenia a narušenia obvyklého spôsobu života v trvaní do 7 dní.

3. Napadnutým uznesením vyšetrovateľa bolo trestné stíhanie podľa § 215 ods. 1 písm. b) a ods. 4 Trestného poriadku zastavené. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorá bola napadnutým uznesením prokuratúry podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá.

III.

Argumentácia sťažovateľa

4. Policajti neboli oprávnení sťažovateľa ako chodca bezdôvodne zastaviť a nemali ani následné oprávnenie vyzvať ho na preukázanie totožnosti. Sťažovateľa síce policajti podľa vlastných tvrdení vyzvali na preukázanie totožnosti v súvislosti s plnením úloh na úseku verejného poriadku, avšak bloková pokuta mu bola uložená za priestupok proti verejnému poriadku, ktorý tkvel v neuposlúchnutí výzvy verejného činiteľa pri výkone svojej právomoci podľa § 47 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“). Ak policajti pojali podozrenie z priestupku proti verejnému poriadku, ktorý spočíval vo vzbudení verejného pohoršenia podľa § 47 ods. 1 písm. c) zákona o priestupkoch, mali vec objasniť a následne predložiť správu o výsledku objasňovania správnomu orgánu príslušnému na prejednanie priestupku. To sa však nestalo. Výzva policajtov na preukázanie totožnosti predložením občianskeho preukazu, ktorá predchádzala zadržaniu sťažovateľa, bola teda nezákonná, čím došlo k zneužitiu právomoci verejného činiteľa. Sťažovateľ sa policajtov na dôvod preukázania svojej totožnosti bez úspechu pýtal.

5. Predvedenie sťažovateľa na obvodné oddelenie z dôvodu, že nemal mať pri sebe občiansky preukaz, bolo nezákonné. Výzva policajtov na preukázanie totožnosti výlučne občianskym preukazom je protiprávna, pretože niet zákonnej povinnosti nosiť občiansky preukaz u seba. Ak by teda sťažovateľ aj nevedel preukázať totožnosť občianskym preukazom, existujú aj iné možnosti overenia totožnosti. Policajti však trvali na predložení občianskeho preukazu, sťažovateľa bez akejkoľvek výzvy fyzicky napadli, nereagovali na sťažovateľovo upozornenie, že v rukách drží občiansky preukaz, pričom v útoku na sťažovateľa pokračovali.

6. Pokuta za priestupok podľa § 47 ods. 1 písm. a) zákona o priestupkoch bola sťažovateľovi uložená v rozpore so zákonom, pretože tohto priestupku sa možno dopustiť len neuposlúchnutím výzvy verejného činiteľa, ktorá je zákonná, čo v danom prípade nebolo splnené. Hodnotenie vhodnosti a primeranosti policajného zásahu bolo pritom vypracované bezprostredným nadriadeným zasahujúcich policajtov, proti ktorým podal sťažovateľ trestné oznámenie, a nepodliehalo externému dozoru.

7. Policajti nevykonali vo vzťahu k sťažovateľovi tzv. bezpečnostnú prehliadku podľa § 22 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Policajnom zbore“), ale nezákonnú osobnú prehliadku podľa § 99 ods. 3 Trestného poriadku. V danom prípade totiž nešlo o tzv. bezpečnostnú prehliadku, ktorú možno vykonať vizuálne, hmatom alebo za pomoci prístrojov, ale prehliadku spočívajúcu vo vyložení všetkých vecí, ktoré mal sťažovateľ u seba. Tieto skutočnosti vyšetrovateľ zhodnotil v neprospech sťažovateľa a nezameral sa na dokazovanie nezákonnosti postupu policajtov.

8. Sťažovateľ po zadržení a predvedení na obvodné oddelenie žiadal policajtov o zabezpečenie prítomnosti advokáta na vykonávaných procesných úkonoch. Žiadosť sťažovateľa o právnu pomoc bola bez odôvodnenia odmietnutá. Vyšetrovanie by v prítomnosti advokáta prebiehalo inak.

9. Z úradného záznamu o predvedení nevyplýva, že by bol sťažovateľ pri prevzatí policajtní zranený. Z úradných záznamov nevyplývajú ani okolnosti nasvedčujúce záveru, že sťažovateľ si zranenia spôsobil sám, ako uvádzali policajti. Policajti pritom lekárov, ktorí vyšetrovali sťažovateľa, neinformovali, že sťažovateľ si mal zranenia spôsobiť sám. Orgány činné v trestnom konaní uvedené skutočnosti rezultujúce z výpovedí policajtov žiadnym spôsobom nepreverovali. Sťažovateľ poukazuje na dôkazy, ktoré potvrdzujú jeho výpoveď, že zranenia mu spôsobili policajti. Ak osoba vykazuje stopy po úderoch potom, čo bola pod kontrolou polície, pričom namieta, že tieto stopy sú výsledkom zlého zaobchádzania zo strany polície, existuje vyvrátiteľná domnienka o pravdivosti takéhoto tvrdenia. Dôkazné bremeno sa v takom prípade presúva na štát, ktorý musí dokázať, že so sťažovateľom nebolo zle zaobchádzané.

10. Lekárske vyšetrenia sťažovateľa boli proti jeho vôli vykonávané za bezprostrednej prítomnosti policajtov, v dôsledku čoho bola narušená dôvera medzi pacientom a lekárom spočívajúca v potrebe zachovania mlčanlivosti o všetkých údajoch týkajúcich sa zdravotného stavu pacienta. Policajti vzali so sebou správy z lekárskeho vyšetrenia, ktoré odmietli sťažovateľovi vydať. Táto skutočnosť ostala zo strany vyšetrovateľa nereflektovaná.

11. Sťažovateľ vyjadruje nespokojnosť s ponechaním donucovacích prostriedkov (pút) na rukách aj po prepustení zo zadržania, a to počas prevozu na lekárske vyšetrenie a počas následného prevozu späť na obvodné oddelenie. Jediným dôvodom na ponechanie pút bolo zabezpečenie účasti policajtov na lekárskom vyšetrení na účel ovplyvnenia a získania informácií o výsledku avizovaného vyšetrenia, čo je v rozpore so zákonom. Vyšetrovateľ síce ponechanie pút sťažovateľovi po prepustení zo zadržania kvalifikoval ako nezákonný postup, avšak nevyvodil z toho žiadne dôsledky.

12. Vyšetrovateľ sa nevyrovnal s celým obsahom sťažovateľovho trestného oznámenia. Vyšetrovanie nebolo vykonané dôkladne, pretože vyšetrovateľ sa nezameral na vyšetrenie sťažovateľovho tvrdenia, že bloky na pokutu nezaplatenú na mieste podpísal pod nátlakom policajtov. V zabezpečených dôkazoch existujú rozpory, pričom vyšetrovateľ koncentroval pozornosť len na verziu udalosti predloženú policajtní, proti ktorým smerovalo trestné oznámenie, a nevykonával ďalšie potrebné dôkazy, na ktoré sťažovateľ poukazuje. Vyšetrovanie nebolo nezávislé a nestranné, pričom nepoživalo ani atribút účinnosti.

13. Vo vyšetrovaní došlo k zbytočným prieťahom. Skutok sa stal 26. septembra 2020, trestné stíhanie vo veci bolo začaté 2. novembra 2020, pričom policajti, proti ktorým trestné oznámenie

smerovalo, boli vypočutí až 17. júna 2021. Postup vyšetrovateľa nebol dostatočne rýchly, čo malo zásadný vplyv na výsledok vyšetrovania.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Ústavný súd podotýka, že rozsah ústavnej sťažnosti, ktorým je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, je v rovine referenčných ustanovení tvorený čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 7 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj čl. 2, 3 a 6 ods. 1 dohovoru. Uvedenie čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 16 ods. 1, čl. 17, čl. 19 ods. 2 a 3 a čl. 47 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 5, čl. 6 ods. 3 písm. c) a čl. 8 dohovoru v dôvodovej časti ústavnej sťažnosti vyhodnotil ústavný súd vo vzťahu k formulovanému petitu ústavnej sťažnosti v súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou len ako súčasť sťažnostnej argumentácie sťažovateľa (m. m. napr. I. ÚS 20/2020, III. ÚS 411/2022, III. ÚS 537/2022, III. ÚS 652/2022, III. ÚS 195/2023, III. ÚS 389/2023, III. ÚS 394/2023)

16. Ďalej ústavný súd poznamenáva, že čl. 1 ods. 1 ústavy patrí medzi základné interpretačné pravidlá tvorby a aplikácie právneho poriadku Slovenskej republiky vyjadrujúce princíp právneho štátu a princíp právnej istoty. Uvedené základné, respektíve všeobecné zásady nemajú charakter samostatne uplatňovaného základného práva. Predmetný ústavný článok neformuluje žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania, preto ústavný súd nemôže v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vysloviť porušenie tohto ustanovenia ústavy, a to ani v prípade, ak by bol súčasťou sťažovateľom formulovaného petitu ústavnej sťažnosti (m. m. napr. III. ÚS 119/2011, III. ÚS 613/2015, III. ÚS 551/2022).

17. Obdobne k čl. 2 ods. 2 ústavy ústavný súd iba na dôvažok dodáva, že toto ustanovenie má charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (m. m. napr. III. ÚS 99/2012, III. ÚS 481/2023, IV. ÚS 70/2011). Tento článok ústavy je vstupnou bránou do ústavnej úpravy základných práv a slobôd a napriek tomu, že je implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, rovnako ako čl. 1 ods. 1 ústavy neformuluje žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania (m. m. napr. III. ÚS 427/2021, III. ÚS 481/2023). Preto ústavný súd nemôže v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vysloviť jeho porušenie, a to ani v prípade, ak by bol obsiahnutý v sťažovateľom formulovanom petite ústavnej sťažnosti (m. m. napr. III. ÚS 119/2011, III. ÚS 99/2012, III. ÚS 481/2023).

IV.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením vyšetrovateľa:

18. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. V zmysle princípu subsidiarity

poskytuje ústavný súd ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy len za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný orgán verejnej moci (m. m. napr. I. ÚS 211/2022, II. ÚS 270/2021, II. ÚS 190/2022, II. ÚS 387/2022, III. ÚS 397/2023).

19. So zreteľom na uvedené ústavný súd uvádza, že nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie vyšetrovateľa, keďže ho na základe sťažnosti sťažovateľa preskúmala krajská prokuratúra, ktorá bola oprávnená a zároveň povinná poskytnúť ochranu právam sťažovateľa (m. m. napr. III. ÚS 682/2017, II. ÚS 46/2018, II. ÚS 134/2018, II. ÚS 206/2018, II. ÚS 236/2018, II. ÚS 272/2018, III. ÚS 175/2018, III. ÚS 397/2023, IV. ÚS 507/2020). Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu vyšetrovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

IV.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením prokuratúry:

20. Rozhodovacia prax ústavného súdu vychádza z predpokladu, že odôvodnenia na seba procesne nadväzujúcich aktov aplikácie práva orgánov verejnej moci nemožno posudzovať izolovane (m. m. napr. III. ÚS 808/2016, III. ÚS 227/2020, III. ÚS 341/2021, III. ÚS 489/2021, III. ÚS 543/2022, IV. ÚS 372/08), pretože konania, z ktorých predmetné verejno-mocenské akty vzišli, tvoria z hľadiska predmetu jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania aktov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného právno-aplikačného procesu (m. m. napr. III. ÚS 489/2021, III. ÚS 543/2022, IV. ÚS 350/09). Vzhľadom na uvedené argumentačné línie a obsahovú spätosť napadnutých uznesení pristúpil ústavný súd k ich zhodnoteniu v celistvosti.

21. Ústavný súd opätovne pripomína, že koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na princípe subsidiarity. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní), a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, respektíve protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť splnená pred podaním ústavnej sťažnosti, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Právomoc ústavného súdu je teda vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, respektíve už nie je možná náprava iným spôsobom (m. m. napr. III. ÚS 465/2023).

22. Pokiaľ ide o sťažnostné námietky súvisiace s výzvou na preukázanie totožnosti sťažovateľa, predvedením sťažovateľa na obvodné oddelenie, uložením pokuty sťažovateľovi, prítomnosťou policajtov pri lekárskom vyšetrení sťažovateľa, donucovaním sťažovateľa na podpísanie blokov na pokuty a prieskum vyšetrovateľa, ktoré mali podľa sťažovateľa vplyv na výsledok vyšetrovania [body 4, 5, 6, 10, 12 (pokiaľ ide o nátlak na sťažovateľa v súvislosti s uložením pokút) a 13 tohto uznesenia], pre ústavný súd je podstatné, že uvedené argumentačné línie sťažovateľ nepredniesol v sťažnosti proti napadnutému uzneseniu vyšetrovateľa. Pokiaľ ide o namietaný prieskum vyšetrovateľa, z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že za účinný prostriedok nápravy, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitného predpisu – Trestného poriadku, možno

považovať aj žiadosť o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku (m. m. napr. I. ÚS 27/2022, I. ÚS 438/2022, I. ÚS 690/2022), ktorej využitie sťažovateľ netvrdil, tým menej preukázal.

23. V danom prípade preto sťažovateľ nevyčerpal všetky prostriedky, ktoré mu zákon účinne poskytuje na ochranu ním označených základných práv a slobôd v systéme orgánov činných v trestnom konaní, keďže proti napadnutému uzneseniu vyšetrovateľa mohol podať sťažnosť aj v rozsahu predznamenaných dôvodov, pričom voči namietaným priet'ahom vo vyšetrovaní sa popri sťažnosti mohol brániť aj pred jej podaním, a to postupom podľa § 210 Trestného poriadku. Ústavný súd dodáva, že v ústavnej sťažnosti absentuje zmienka o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktorými by sťažovateľ v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde v avizovanom rozsahu odôvodnil nepodanie sťažnosti proti napadnutému uzneseniu vyšetrovateľa, prípadne nevyužitie žiadosti o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa tak ústavný súd v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

24. Pokiaľ ide o ostatné sťažnostné námietky, ústavný súd predovšetkým podotýka, že súčasťou základných práv nie je právo na odsúdenie tretej osoby v trestnom konaní pre konkrétny, napr. poškodeným artikulovaný trestný čin [porovnaj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Dziedzic proti Poľsku z 25. 11. 2003, č. 50428/99, bod 6; rozhodnutie ESLP vo veci Helmers v. Švédsko z 29. 10. 1991, č. 11826/85, bod 29; rozhodnutie ESLP vo veci Kusmierek v. Poľsko z 21. 9. 2004, č. 10675/02, bod 48; m. m. napr. aj II. ÚS 310/2019]. Sťažovateľovi zo základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyplýva iba právo, aby sa orgány činné v trestnom konaní jeho oznámením o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, zákonným spôsobom zaoberali (m. m. napr. II. ÚS 180/09, II. ÚS 182/2017, III. ÚS 261/05).

25. Ústavný súd si je súčasne vedomý judikatúry ESLP, ktorú reflektoval aj vo svojej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej zlyhanie štátu pri vyšetrovaní niektorých trestných činov môže viesť k porušeniu čl. 2 dohovoru (pozri napr. rozhodnutie Veľkého senátu ESLP vo veci McCann a ďalší proti Spojenému kráľovstvu č. 18984/91 z 27. 9. 1995, bod 161 alebo rozhodnutie ESLP vo veci Isayeva, Yusupova a Bazayeva proti Rusku č. 57947/00 z 24. 2. 2005, body 209 – 213), čl. 3 dohovoru (rozhodnutie ESLP vo veci Assenov a ďalší proti Bulharsku č. 24760/94 z 28. 10. 1998, bod 102; m. m. napr. aj II. ÚS 182/2017, III. ÚS 70/01), čl. 4 dohovoru (rozhodnutie ESLP vo veci Rantsev proti Cypru a Rusku č. 25965/04 zo 7. 1. 2010, bod 288) a výnimočne tiež k porušeniu čl. 8 dohovoru (m. m. napr. II. ÚS 182/2017). Požiadavka účinnej ochrany viacerých práv garantovaných dohovorom preto v prípadoch veľmi závažných zásahov do samotnej podstaty týchto práv („*where fundamental values and essential aspects of private life are at stake*“ – pozri napr. rozhodnutie ESLP vo veci X a Y proti Holandsku z 26. 3. 1985, č. 8978/80, bod 27; m. m. napr. aj II. ÚS 320/2019) zakladá pozitívny záväzok štátu viesť účinné vyšetrovanie (rozhodnutie ESLP vo veci Söderman proti Švédsku č. 5786/08 z 12. 11. 2013, body 82 – 85).

26. So zreteľom na uvedené sa teda úloha ústavného súdu v rámci trestného konania (predsúdneho či súdneho) obmedzuje na dohľad nad zachovaním hmotných a procesných ústavných práv osôb, ktorým ústava, listina alebo dohovor garantujú v rámci trestného konania určité subjektívne hmotné a procesné ústavné práva a dohľad na riadnym plnením pozitívneho záväzku štátu viesť účinné

vyšetrovanie, porušenie ktorého by viedlo k veľmi závažnému zásahu do samotnej podstaty konkrétnych ústavných (zväčša hmotných) práv. Ústavný súd teda v zásade nie je oprávnený hodnotiť samotné vyšetrovanie trestného činu alebo právnu kvalifikáciu skutku či váhu jednotlivých dôkazov v trestnom konaní (m. m. napr. II. ÚS 228/2019, II. ÚS 310/2019, II. ÚS 320/2019, III. ÚS 161/2020). Vzhľadom na uvedené pristúpil ústavný súd k prieskumu tých sťažnostných námietok, vo vzťahu ku ktorým nebola ústavná sťažnosť odmietnutá z už uvedených dôvodov pre nedostatok právomoci alebo pre neprípustnosť.

27. Ak ide o námietku súvisiacu s prehliadnutím sťažovateľa, zo s. 14 napadnutého uznesenia prokuratúry rezultuje, že sťažovateľ bol podľa záznamu o predvedení z 26. septembra 2020 poučený o svojich právach podľa § 18 zákona o Policajnom zbore a následne bola na ňom vykonaná tzv. bezpečnostná previerka na účel zistenia, či má pri sebe zbraň alebo inú vec, ktorou by mohol ohroziť život a zdravie, a to s negatívnym výsledkom. Z uvedeného ústavnému súdu vyplýva, že policajt postupoval v súlade s § 22 ods. 1 zákona o Policajnom zbore, pričom sťažovateľov názor, že vo vzťahu k jeho osobe bola vykonaná osobná prehliadka v režime podľa Trestného poriadku, nie je relevantným spôsobom odôvodnený. Ústavný súd v tejto súvislosti len na dôvazok poukazuje na závery najvyšších súdnych autorít trestného práva, podľa ktorých aj vzhľadom na legálnu definíciu zbrane podľa zákona o Policajnom zbore (§ 22 ods. 1, § 14 ods. 5), teda čohokoľvek, čím možno urobiť útok proti telu dôraznejším, je primerané, aby bola osoba pri postupe podľa § 22 ods. 1 zákona o Policajnom zbore vyzvaná na vyloženie všetkého, čo má pri sebe (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Tdo/27/2012 z 26. júna 2012, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2013 pod č. R 47/2013).

28. Ďalšia sťažnostná argumentácia smeruje k nezabezpečeniu prítomnosti advokáta na procesných úkonoch realizovaných so sťažovateľom. Na podporu tejto dôvodovej línie sťažovateľ neponúka konkrétne tvrdenia nasvedčujúce, že o právnu pomoc skutočne žiadal. Ústavný súd poukazuje na závery uvedené na s. 16 napadnutého uznesenia prokuratúry, podľa ktorých zo záznamu o predvedení z 26. septembra 2020 nevyplýva, že by sťažovateľ formuloval žiadosť o kontaktovanie a návštevu právneho zástupcu. Takáto požiadavka pritom nerezultuje ani zo svedeckých výpovedí, ba dokonca ani z výpovede sťažovateľa a z iných príloh ústavnej sťažnosti. Ústavný súd z uvedeného dôvodu nemohol priznať tejto sťažnostnej námietke ústavno-právnu relevanciu.

29. V súvislosti s tvrdenými zraneniami, ktoré mali sťažovateľovi spôsobiť policajti, vyšetrovateľ s poukazom na zabezpečené dôkazy podotkol, že tieto boli spôsobené oprávneným a zákonným použitím donucovacích prostriedkov, pričom čiastočne si ich mohol sťažovateľ spôsobiť aj sám (s. 37 napadnutého uznesenia vyšetrovateľa a s. 7 napadnutého uznesenia prokuratúry). Závery o tom, že sťažovateľ si zdravie poškodzoval sám, vyplývajú z výpovedí svedkov, pričom pre ústavný súd sú podstatné aj výsledky znaleckého dokazovania, z ktorých rezultuje, že sťažovateľove zranenia vznikli najpravdepodobnejšie tak, ako uvádzajú policajti Hruza a Hudec (s. 26 napadnutého uznesenia vyšetrovateľa).

30. Ak ide o ponechanie pút sťažovateľovi po prepustení zo zadržania, zo s. 15 a 16 napadnutého uznesenia prokuratúry vyplýva záver, že v danom prípade šlo o nezákonný postup. Prokuratúra však súčasne poukázala na konkrétne okolnosti prípadu (arogantné správanie a sebapoškodzovanie

sťažovateľa) a uviedla, že v danom prípade nejde o trestný čin, ale mohlo by ísť o konanie, ktoré napĺňa znaky disciplinárneho deliktu. Dôsledné preskúmanie okolností predmetného protizákonného konania a jeho náležité právne posúdenie presahuje rámec trestného konania. Ústavný súd v tejto súvislosti ešte systematicky dodáva, že krajská prokuratúra sa na s. 11 napadnutého uznesenia s poukazom na konkrétne skutkové okolnosti vyrovnala aj s nenaplnením jednotlivých znakov skutkovej podstaty trestného činu, ktorého sa policajti podľa sťažovateľovho názoru dopustili, pričom obdobné podrobné závery vyplývajú napokon aj zo s. 36 a 37 napadnutého uznesenia vyšetrovateľa. Podľa názoru ústavného súdu je takéto odôvodnenie ústavno-právne korektné, pričom v plnom rozsahu rešpektuje aj zásadu *in dubio pro reo*, ktorá sa musí uplatňovať v súvislosti s každým trestným činom (pozri bod 36 tohto uznesenia). To, že sťažovateľ nesúhlasí s procesným postupom orgánov činných v trestnom konaní v rámci trestného konania spočívajúcim vo vyhodnotení veci ako možného disciplinárneho deliktu namiesto spáchania trestného činu, nemôže byť so zreteľom na ústavno-právne východiská náhľadu ústavného súdu na analyzovanú problematiku (uvedené v bode 26 tohto uznesenia) predmetom prieskumu ústavným súdom.

31. Napokon ústavný súd uvádza, že krajská prokuratúra podotkla, že v danej veci existujú dve skupiny navzájom si odporujúcich výpovedí, avšak následne ústavne akceptovateľným spôsobom ozrejmila dôvody, pre ktoré prioritizovala výpovede svedčiace v neprospech sťažovateľa (s. 12 a nasl. a s. 16 napadnutého uznesenia prokuratúry). Z napadnutého uznesenia prokuratúry vyplýva, že svedkovia vypovedajúci sťažovateľovi na prospech sa nachádzali v rozdielnej vzdialenosti od vyšetrovaného incidentu, nevideli jeho celý priebeh (respektíve videli len jeho časť), v danej veci vypovedali všeobecne, v ich vyjadreniach absentuje bližší opis preverovaných udalostí, pričom boli pod vplyvom alkoholu. Naopak, druhá skupina výpovedí pochádza od osôb, ktoré sa nachádzali v bezprostrednej blízkosti sťažovateľa, čo nasvedčuje predpokladu, že okolnosti predvedenia sťažovateľa a zistenie jeho totožnosti detailne vnímali vlastnými zmyslami. Z týchto výpovedí vyplýva, že sťažovateľ bol predvedený na obvodné oddelenie zo zákonného dôvodu a v súlade so zákonom. V tejto súvislosti krajská prokuratúra poukázala aj na závery znaleckého dokazovania, ktoré podporujú pravdivosť tvrdení policajtov a súčasne spochybňujú validitu informácií uvádzaných svedkami, ktorých výpovede svedčia v prospech sťažovateľa.

32. Krajská prokuratúra ďalej s poukazom na konkrétne okolnosti podotkla, že listinné dôkazy a výpovede policajtov sa navzájom dopĺňajú, pričom záver o silnej opitosti sťažovateľa urobili policajti na základe vlastného úsudku. Rovnako tak krajská prokuratúra sťažovateľovi ozrejmila, z akého dôvodu nie je potrebné vykonať znalecké skúmanie zariadenia Soitron (inkriminovaný skutok by avizovaným zariadením so zreteľom na všetky okolnosti nebol zaznamenaný), pričom poznamenala, že vyšetrovateľ vykonal úkony smerujúce k zabezpečeniu relevantných kamerových záznamov.

33. V ostatných, tu neuvedených podrobnostiach, ústavný súd odkazuje na odôvodnenie napadnutých uznesení, s ktorým nemá dôvod sa nestotožniť, keďže uvedené závery sa mu javia ako konzistentné, logické a v konečnom dôsledku ako ústavne-konformné. K tejto námietke ústavný súd ešte upriamuje sťažovateľovu pozornosť na dva podstatné momenty, ktoré vyplývajú z ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu. Najskôr uvádza, že výklad relevantných právnych noriem, ktorý orgány činné v trestnom konaní pretavili do napadnutých uznesení, nevykazuje znaky arbitrárnosti alebo nezlučiteľnosti so základnými právami zaručenými ústavou a listinou alebo právami garantovanými dohovorom. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako

prijali v tejto veci orgány činné v trestnom konaní, nemôže viesť k záveru o arbitrárnosti napadnutého uznesenia prokuratúry a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu substituovať právny názor krajskej prokuratúry vlastným názorom. O svojvôli pri procese interpretácie alebo aplikácie zákonného predpisu orgánom verejnej moci, v tomto prípade krajskou prokuratúrou, by bolo možné uvažovať, ak by sa jej názor odchýlil od znenia príslušných podústavných ustanovení v takej miere, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. napr. I. ÚS 115/02, II. ÚS 337/2023, IV. ÚS 226/2012), o čo v danom prípade nejde. Po druhé, pokiaľ ide o námietku nevykonania sťažovateľom poukazovaných dôkazov, ústavný súd v súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou uvádza, že pre vydanie rozhodnutia v trestnom konaní nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (*argumenta ponderantur, non numerantur*; m. m. napr. III. ÚS 302/2022, III. ÚS 569/2022, III. ÚS 652/2022, III. ÚS 389/2023, III. ÚS 394/2023, IV. ÚS 366/2022).

34. Ústavný súd sumarizačne uzatvára, že len z výsledku trestného konania iniciovaného trestným oznámením sťažovateľa, ktoré bolo procesne predpísaným spôsobom a s relevantným, ústavno-právne akceptovateľným odôvodnením zastavené, nemožno samo sebou vyvodiť porušenie sťažovateľom označených práv. Orgány činné v trestnom konaní riadne zdôvodnili, prečo konanie policajtov nenapĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu zneužívanie právomoci verejného činiteľa, pričom krajská prokuratúra sťažnosť sťažovateľa riadne preskúmala a svoje závery ústavno-konformným spôsobom odôvodnila. Vo veci sťažovateľa teda nedošlo k preukázaniu trestnej zodpovednosti konkrétnych páchatel'ov trestného činu alebo k zisteniu spáchania akéhokoľvek trestného činu. Postupu orgánov činných v trestnom konaní tak nemožno z ústavného hľadiska nič vytknúť, a to ani pri reflektovaní záverov sťažovateľom a ústavným súdom uvádzanej judikatúry EŠLP.

35. *Obiter dictum* ústavný súd poznamenáva, že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych práv sťažovateľa ako oznamovateľa trestného činu, respektíve poškodeného (m. m. napr. I. ÚS 68/2012, III. ÚS 459/2021, III. ÚS 129/2023).

36. Ak by teda ústavný súd úvahy, ktoré sťažovateľ vtelil do procesného rámca trestného konania s cieľom vyvodenia trestnej zodpovednosti proti zasahujúcim policajtom, doviedol do dôsledkov, mohlo by to znamenať, že dôkazná situácia ustálená orgánmi činnými v trestnom konaní by pri pochybnostiach, či podozrenie z postupu policajtov porušujúceho práva sťažovateľa možno vyvrátiť, viedla k vyvodeniu trestnej zodpovednosti. Takýto záver by však bol v rozpore so zásadou *in dubio pro reo*, ktorá predstavuje špecifický výraz zásady prezumpcie neviny a ktorá podľa názoru ústavného súdu vyžaduje, aby (i) orgány činné v trestnom konaní nevychádzali z vopred zaujatého presvedčenia, že osoba označená sťažovateľom (oznamovateľom) v trestnom oznámení spáchala trestný čin, aby (ii) dôkazné bremeno spočívalo v danom štádiu trestného konania na orgánoch činných v trestnom konaní, a napokon aby (iii) prípadné pochybnosti boli využité v prospech podozrivého. Opačný postup by v konečnom dôsledku mohol viesť k porušeniu základných práv policajtov, proti ktorým smerovalo sťažovateľom podané trestné oznámenie.

37. Napokon podľa názoru ústavného súdu nemožno vylúčiť, že určitými aspektmi konania, ktoré bolo predmetom sťažovateľovho trestného oznámenia, mohlo dôjsť k určitému zásahu do subjektívnej ľudsko-právnej sféry sťažovateľa. Trestné konanie však so zreteľom na svoj prioritný účel vymedzený v bode 35 tohto uznesenia nenahrádza a v už zmienených intenciách ani nesmie substituovať iné právne prostriedky ochrany práv sťažovateľa (v danom prípade oznamovateľa trestného činu) pri hrozbe simultánneho porušovania základných práv iných subjektov trestného konania (v danom prípade policajtov). Takýto iný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa vo vzťahu k postupu policajtov, ktorý bol predmetom trestného oznámenia, môže sťažovateľovi poskytovať prostredie zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti štátu za škodu“), ktorý postihuje akýkoľvek výkon verejnej moci. Výkonom verejnej moci pritom nie je len rozhodovanie, ale aj úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb. Podľa § 3 ods. 1 písm. d) zákona o zodpovednosti štátu za škodu štát zodpovedá za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci nesprávnym úradným postupom pri výkone verejnej moci. Pojem nesprávny úradný postup definuje § 9 ods. 1 zákona o zodpovednosti štátu za škodu široko a otvorene len použitím tohto pojmu „nesprávny úradný postup pri výkone verejnej moci“ s následným demonštratívnym výpočtom okolností, ktoré možno posúdiť ako nesprávny úradný postup, a taxatívnym výpočtom okolností, ktoré za nesprávny úradný postup považovať nemožno. Súčasťou tohto negatívneho taxatívneho výpočtu nie sú postupy orgánov verejnej moci, ktoré boli predmetom sťažovateľovho trestného oznámenia. Preto o nich treba uvažovať len výkladom samotného pojmu nesprávny úradný postup pri výkone verejnej moci (m. m. napr. III. ÚS 456/2022, III. ÚS 345/2023, III. ÚS 397/2023).

38. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť, ak namietaným postupom orgánu štátu (v danom prípade krajskej prokuratúry) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok ústavne relevantnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (m. m. napr. I. ÚS 286/2023). Ústavný súd zastáva názor, že pri zohľadnení záverov uvedených v tomto uznesení chýba ústavne relevantná súvislosť medzi napadnutým uznesením prokuratúry a jednotlivými sťažnostnými námietkami, ktoré sťažovateľ uplatnil v rámci ústavnej sťažnosti a vo vzťahu ku ktorým nebola ústavná sťažnosť odmietnutá z iných dôvodov.

39. So zreteľom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní časti ústavnej sťažnosti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu prokuratúry v rozsahu, v ktorom túto časť ústavnej sťažnosti neodmietol pre neprípustnosť, dospel k zisteniu, že napadnuté uznesenie prokuratúry nesignalizuje možnosť porušenia práv sťažovateľa uvedených v záhlaví tohto uznesenia, z čoho rezultuje, že dôvodnosť tejto časti ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Podanú ústavnú sťažnosť v avizovanej časti preto ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

40. Ústavný súd uzatvára, že vzhľadom na argumentačné línie uvedené v tomto uznesení nebolo možné dospieť k záveru o porušení uvedených základných práv sťažovateľa. Ústavná sťažnosť bola z týchto príčin odmietnutá v celosti s poukazom na dôvody uvedené v § 56 ods. 2 písm. a), d) a g) zákona o ústavnom súde.

41. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu